

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRATIA

București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul justiției
TELEFON No. 748

S U M A R

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de apel din București, s. 1: *Zoe G. Mârzescu și alții ca moștenitori ai def. I. F. Robescu cu Casa Școalelor*; Bibliografii.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția I

Audiența de la 25 Maii 1905

Președinția D-lui SC. POPESCU, Prim-Președinte

Zoe G. Mârzescu și alții ca moștenitori ai def. I. F. Robescu cu Casa Școalelor

Deciziunea civilă No. 135

Acțiune în revendicare.—Legat.—Constatarea validității legatului prin o hotărâre anterioară rămasă definitivă.—Dacă o asemenea validitate mai poate fi contestată cu ocazia revendicării obiectului legat pe aceleași motive, judecate și respinse în mod definitiv.—Lucru judecat.

Prescripțiunea decenală.—Posesia.—Condițiunile cerute unei posesii ca să poată conduce la prescripțiunea decenală.

1. Ori de câte ori se constată că unele mijloace de apărare, ce se invoacă cu ocaziunea unui litigiu, fusese deja propuse, judecate și respinse în mod definitiv de instanțele judecătorești, cu ocaziunea judecării unui alt litigiu, în privința unor asemenea mijloace de apărare există lucru judecat.

Prin urmare, când instanțele de fond au judecat și Curtea de casație a confirmat judecata lor, cum că un legat lăsat de o persoană unei școli este valid, întru cât s'a constatat judecătorește că acel legat nu conține vre-o condițiune ilicită și că școala are existența juridică, aceleași mijloace de nulitatea legatului nu se mai pot opune cu ocazia revendicării obiectului legat, întru cât ele constituie lucru judecat.

2. O posesiune de 10 ani, poate conduce la prescripțiune, când este întemeiată pe un just titlu și bună credință. Prin urmare, când este constatat că o persoană, nu numai că nu a posedat de bună credință dar nu a avut nici un just titlu, moștenitorii săi nu poate invoca cu succes prescripțiunea decenală.

S'a ascultat d-nii avocați: Toma Stelian, C. C. Arion, C. G. Dissescu și C. Cernescu din partea apelanților Moștenitorii def. Robescu, și d-nii avocați: cum M. Antonescu și M. D. Cireșeanu din partea intimatelor Casa Școalelor.

Curtea, deliberând,

Având în vedere apelul făcut de Zoe G. Mârzescu, Ecaterina G. Dunca, C. I. F. Robescu și Nicolae I. Robescu în calitate de moștenitori ai defunctului Ioan Fotin Robescu, cum și apelul făcut de Iosafache Rădulescu în calitate de tutor al minorului Toma M. Tâmpăanu, contra sentinței civile a Tribunalului Buzău cu No. 497 din 1901, apeluri care au fost conexe;

Având în vedere că prin sentința apelată, admițându-se acțiunea intentată de Casa Școalelor cu autorizarea Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice, numiții au fost obligați, ca moștenitori ai lui Ion Fotin Robescu, să restituie Ministerului, reprezentat prin Casa Școalelor, moșia Cochirleanca din Județul Buzău, lăsată prin testament de defunctul Toma Tâmpăanu școalei din comuna Galbenu, Județul Râmnicu-Sărat, și s'a condamnat și la 500 lei cheltueli de judecată, iar chemarea în garanție ce Ion Fotin Robescu făcuse contra lui Mihail Toma Tâmpăanu, acum reprezentat prin minorul său fiu Toma a fost respinsă ca nesustenută;

Având în vedere că prin apelurile de față se lînde la reformarea sentinței apelate și respingerea acțiunii;

Având în vedere faptele și motivele din sentința tribunalului, pe care curtea și le însușește în totul;

Având în vedere că mijloacele de apărare întemeiate:

a) pe nulitatea legatului, pentru că școala din comuna Galbenu n'ar fi fost recunoscută printr-o lege ca persoană morală, că dar n'ar avea o personalitate juridică și că, prin urmare, Ministerul Instrucțiunii publice (Casa Școalelor) nu ar avea calitatea să o reprezinte; și

b) pe condițiunea ilicită de care legatul ar fi afectat, pentru că prin testament s'ar fi instituit o administrațiune perpetuă, ambele aceste mijloace au mai fost propuse cu ocazia procesului prin care s'a decis că administrațiunea școalei din comuna Galbenu să treacă la Casa Școalelor; că cu acea ocaziune, Curtea de apel din Galați, secțiunea I-a, discutând pe larg ambele aceste mijloace de apărare, prin deciziunea sa cu No. 17/903, le respinge ca nefondate; că făcându-se de apelanți recurs între altele și pe aceste motive (motivele I, VI și II), Curtea de casație secțiunea I prin deciziunea No. 127/904 (*) le respinge; că dar, în privința acestor mijloace de apărare există și lucru judecat. Este adevărat că atunci obiectul procesului era privitor la administrațiunea Școalei și acum se revendică moșia Cochirleanca lăsată de Toma Tâmpăanu Școalei din comuna Galbenu, cum însă apelanții nu s'au mărginit în prima acțiune să discute numai cu apartine administrațiunea școalei din Galbenu, ci, pentru ca să poată înlătura acțiunea Ministerului și Casei Școalelor, au

(*) A se vedea această importantă deciziune în *Curierul Judiciar* No. 34 din 1904. (N. R.)

invocat nulitatea legatului ca adresat unei persoane care n'avea existență juridică și că ar conține o condițiune ilicită; cum Curtea din Galați, judecând aceste mijloace de apărare, le respinge ca nefondate, și cum asupra acestor puncte s'au făcut motive speciale de recurs care au fost respinse, de sigur că, atunci când instanțele judecătorești și au spus cuvântul lor, declarând că adevăratul beneficiar al legatului este Ministerul Instrucțiunii publice, că M. Tâmpăanu nu era de cât un simplu administrator al fondului școlăii, și când decide ca și administrația să se ia din mâna apelanților, de oare-ce pe nedrept și cu călcarea testamentului ea fusese trecută de M. Tâmpăanu lui Ion F. Robescu autorul lor, Ministerul, cu drept cuvânt, opune hotărârile obținute ca autoritate de lucru judecat, și astăzi, cu toate că obiectul e diferit, nu se mai poate pune în discuțiune nulitatea legatului întemeiată pe aceste două mijloace de apărare, întru cât ele au fost judecate și respinse definitiv. Alt-fel s'ar putea ajunge la straniul rezultat că legatul, recunoscut valabil când s'a trecut administrațiunea școlăii, Ministerului, să fie declarat nul acum când se revendică moșia legată și să se dea ast-fel loc la contrarietate de hotărâri, ceia-ce e imposibil de admis;

Având în vedere că înaintea Curței s'a mai invocat de către apelanți următoarele mijloace de apel: 1) că reprezentantul școlăii căreia s'a lăsat legatul este comuna Galbenu, iar nu Ministerul Instrucțiunii publice (Casa Școlăilor); 2) că dânsii ar fi dobândit dreptul de proprietate asupra moșiei Cochirleanca prin prescripțiune, basată pe just titlu și buna credință; 3) că în tot cazul, ceia ce Toma Tâmpăanu a afectat pentru întreținerea școlăii este o parte numai din venitul moșii, cât ar fi necesare pentru o școală cu patru clase primare de copii externi, iar restul venitului li s'ar cuveni lor;

Având în vedere că și aceste mijloace de apărare au fost propuse înaintea Curței de Galați când s'a judecat cu privire administrațiunea școlăii, că ele au fost judecate și respinse, că pentru I-ii și al III-lea mijloc de apărare s'a făcut motive speciale de recurs (motivele V și IV), că ele au fost respinse de Curtea de casație; că dar pentru motivele mai sus expuse există lucru judecat și asupra acestor puncte rezultând din decizia Curței de Galați No. 17/903 și a Curții de casație No. 127/904;

Considerând că, de alt-fel, comuna Galbenu a și făcut acțiune ca să i se pună la dispozițiune legatul lăsat școlăii, că în acea acțiune I. F. Robescu autorul apelanților de azi susține, contrariu de ce se susține acum de către aceștia, că comuna n'are nici un drept și că numai Ministerul Instrucțiunilor publice avea a-și exercita controlul său, că acea acțiune a și fost definitiv respinsă prin sentința Tribunalului Buzău No. 48/93 confirmată și de Curtea de apel din București secția II prin decizia No. 120/94;

Având în vedere că, și în ce privește cesiunea dacă tot venitul moșiei său numai o parte este afectat pentru întreținerea școlăii, Curtea din Galați prin deciziunea sa cu No. 17/903 interpretând testamentul, constată că beneficiarul legatului este Statul reprezentat prin Ministerul Instrucțiunii publice, iar M. Tâmpăanu nu era instituit de cât ca administrator al fondului școlăii; că Curtea de casație, chemată ca să censureze deciziunea Curții de apel din Galați asupra acestui capăt de cerere, prin deciziunea sa cu No. 127/904 respinge motivul de casare constatând că Curtea de apel n'a denaturat voința testatorului când interpretând testamentul găsește că beneficiarul legatului nu este Mihail Tâmpăanu, cu obligația de a întrebuința din el o parte pentru întreținerea școlăii, ci adevăratul beneficiar este Statul reprezentat prin Ministerul Instrucțiunii publice și că M. Tâmpăanu era instituit numai ca simplu administrator al fondului acelei școlăii;

Că, dacă s'a decis ast-fel, se mai poate astăzi pune

din nou în discuțiune quantumul din venit necesar întreținerii școlăii? Evident că nu, fiind-că este definitiv judecat că tot venitul aparține școlăii;

Considerând că singurul mijloc de apărare care a fost rezervat, dar asupra căruia Curtea din Galați de alt-fel și au spus cuvântul său, este cel întemeiat pe prescripțiune;

Considerând că în specie nu poate fi vorba de prescripțiunea de 30 ani, fiind-că de la moartea lui Toma Tâmpăanu și până la intentarea prezentei acțiuni nu trecuse 30 ani; că oșebit de asta până la 20 Iunie 1885 când M. T. Tâmpăanu a vândut moșia Cochirleanca, ca cum ar fi fost a sa, lui Ion Fotin Robescu, numitul a posedat moșia nu în numele său propriu, ci ca administrator al fundațiunii școlăii, cum de alt-fel s'a stabilit definitiv de instanțele judecătorești; că dar singura prescripțiune ce ar putea fi invocată ar fi aceea de zece ani întemeiată pe just titlu și buna credință;

Considerând că Ion F. Robescu numai ca cumpărător de bună credință nu poate fi privit, de oare-ce în actul de vânzare se face anume mențiune de testamentul lui Toma Tâmpăanu, ba vânzătorul i pune chiar obligațiunea să întrețină școala, și din copriinderea testamentului a putut să vadă că vânzătorul M. T. Tâmpăanu nu era proprietarul ci numai administratorul moșiei; că de alt-fel Ion F. Robescu știa încă de la 1873 Martie 7, când între moștenitorii lui Toma Tâmpăanu s'a făcut partajul averii și în care el a luat parte ca reprezentând pe soția sa Ecaterina, fiind-că prin actul de împărțeață moștenitorii prevăd: *că pentru a se conforma testamentului defunctului lor părinte prin care lasă porțiunea disponibilă, adică a patra parte din toată averea mișcătoare și nemișcătoare, parte școlăii din comuna Galbenu adică jumătate din moșia Găjeanu (Cochirleanca), iar restul până la acoperirea porțiunii disponibile fiului său Mihalache Tâmpăanu, au scos equivalentul ei din prețul averii totale.* Când dar faptele stau ast-fel și când Ion R. Robescu a executat benevol testamentul lui Toma Tâmpăanu, mai poate fi oare vorba de buna sa credință și moștenitorii săi, azi apelanții, mai pot ei invoca cu succes prescripțiunea? Incontestabil că nu;

Că dar, bine a hotărât tribuna'ul când i a obligat să restituie Ministerului de Culte și Instrucțiune publică (Casa Școlăilor) moșia Cochirleanca;

Considerând că față cu hotărârile care au intervenit pe care Ministerul Instrucțiunii publice le invoacă ca autoritate de lucru judecat și mai ales față cu dispozițiunea clară și precisă din testamentul lui Toma Tâmpăanu care zice: *«că din partea lui disponibilă de avere a școlăii ce a înființat în comuna Galbenu partea sa de moșie numită Cochirleanca sau Pârlișii ce i zice și Găjeanu, fond care să se administreze de fiul său Mihalache împreună cu soarta testatorului până la mărișul fiicei sale Efrosina, iar de atunci înainte împreună cu viitorul ginere, punându-le obligațiunea ca școala să aibă tot-d'auna patru clase primare de copii externi, cu profesori și toate cele necesare unei asemenea școli primare bine organizate și bine administrate și să facă tot-d'auna toate cheltuelile necesare școlăii și întreținerea ei din venitul fondului sus zis ce a dat tot-d'auna școlăii»*, se mai poate oare susține că testamentul ar fi susceptibil de interpretare, când e clar ca ziua că moșia este dată școlăii și întregul venit este afectat pentru întreținerea ei!

Considerând că chiar de ar fi loc de interpretarea testamentului, apelanții nici nu sunt în drept să discute astăzi quantumul din veniturile moșiei necesar pentru întreținerea școlăii, întru cât testatoarele n'a înțeles să amestece și pe Ion F. Robescu autorul lor în administrațiunea acelei școlăii, și întru cât s'a stabilit că el a fost un cumpărător de rea credință;

Că dacă nu pot pretinde și n'au drept la nici o porțiune din venit, e surprinzător cum se poate susține—când ei n'au cerut-o—ca moștenitorii să depună un ca-

pital în numerariu care să producă venitul necesar pentru întreținerea școlii, lăsându-se cu alte cuvinte moșia care e dată școlii la dispoziția apelanților ca să facă cu ea ce va voi și prin urmare chiar s'o înstreineze! Această soluțiune e imposibil de admis, fiindcă atunci n'ar mai fi nici chiar interpretare, ci judecătorul ar substitui voința sa voinței testatorului, ceia-ce nu e permis;

Având în vedere că față de moștenitorul lui M. T. Tâmpănu erezii lui Ion F. Robescu n'a pus nici o concluziune; că în susținerea apelului său tutorele minorului lui M. T. Tâmpănu n'a pus alte concluziuni de cât să se admită apelul moștenitorilor lui I. F. Robescu; că dar ambele aceste motive trebuiesc respinse ca nefontate;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Prim-Președinte Sc. Popescu, Curtea, în majoritate, respinge apelurile, etc.

(ss) Sc. Popescu, V. Bossy, V. Pretorian
p. Grefier (s) Gh. M. Demetrescu

O p i n i e

Subsemnatul nu mă unesc cu decizia onor. Curții pentru motivele de fapt și de drept mai jos dezvoltate;

Având în vedere că trib. de Buzău prin sentința No. 497 din 27 Noembrie 1901, a admis acțiunea intentată de Ministerul instrucției publice, respectiv Casa Școalelor pentru revendicarea moșiei Cochirleanca, contra lui Ion F. Robescu, reprezentat astăzi prin apelanți în calitate de succesori ai lui;

Având în vedere apelul, sentința tribunalului, concluziile orale și scrise ale părților, actele ce au prezentat, cum și toate circumstanțele care înconjură procesul;

Având în vedere că obiectul acțiunii este revendicarea imobilului sus numit;

Considerând că reclamantul în această acțiune e dator să prezinte justiției titlurile translativ de proprietate, în virtutea cărora a dobândit proprietatea lucrului ce revendică; că ast-fel fiind, nu este suficient numai să probeze că pârâtul nu este proprietarul lucrului pentru că justiția să'l ia de la dânsul și să'l dea reclamantului, ci este dator să probeze că lucrul ce'l reclamă este al lui;

Având în vedere că Ministerul și-a întemeiat acțiunea pe următoarele titluri:

1° Testamentul decedatului Toma Tâmpănu din 7 Octombrie 1872;

2° Pe legea instrucțiunii publice din 15 Decembrie 1864, anume art. 42 și pe legea casei Școalelor din 7 Martie 1896, art. 15, 16 și 19 comb cu art. 811 din C. civ. care conține teoria reprezentățiunii legale, adică a legatelor făcute la persoane incerte sau nedeterminate;

3° Pe presumpțiunea legală a lucrului judecat conținută în art. 1201 din Cod civ. și care ar rezulta din decizia Curții din Galați No. 264 din Februarie 1903;

Considerând că așa fiind, trebuie să examinăm valoarea juridică, adică forța probantă a fie căruia din aceste titluri în ceia-ce privește dreptul de proprietate al reclamantului asupra imobilului ce revendică;

Având în vedere în ceia-ce privește testamentul că acest titlu este invocat atât de reclamant cât și de pârât pentru probarea dreptului de proprietate asupra moșiei Cochirleanca; că ast-fel fiind, trebuie să examinăm toate dispozițiunile testamentului, să le combinăm unele cu altele și să căutăm, care a fost adevărata voință a testatorului, îngrijind în tot-de-auna ca să dăm testamentului adevăratul înțeles, în sensul de a produce un efect, conform cu intențiunea prezumată a testatorului;

Având în vedere că Toma Tâmpănu, cu mult înainte de anul 1872, data testamentului, a înființat o școală primară rurală cu 4 clase în com. Galbeni din jud. R-Sărat, intitulată școala «Toma Tâmpănu»; că dânsul pe cât timp a trăit a îngrijit-o și a întreținut-o

sigur, adică a administrat-o cheltuind cu construirea și întreținerea localului, a mobilierului cu lemnele de încălzit, cu personalul didactic, administrativ și domestic, cu materialul de școală, în fine cu tot ce trebuie ca să corespundă cu cele mai bune școli publice primare ale Statului, adoptând și aplicând chiar programele de învățământ din ele;

Având în vedere că această școală era privită de testator ca fala numelui persoanei sale și voia ca să'i se perpetueze într'însa eterna lui pomenire;

Având în vedere că, pentru a'și atinge acest scop și după moartea lui, a avut îngrijirea ca prin testamentul menționat să o înzestreze, lăsându-i mijloace suficiente pentru întreținere; că testamentul, *nici-odată n'a voit să confunde această operă a lui cu toate cele-lalte școli publice primare ale Statului și ast-fel i'a dat prin testament o administrație specială, compusă din fiul său Mihail și alte rude (vezi testamentul); de altă parte testatorul n'a voit cât timp a trăit, să ceară Ministerului a se recanoaște existența școlii prin o lege, ca să devie o ființă juridică sau morală, capabilă de a avea dreptul și obligațiunii, a dobândi bunuri și să aibă un patrimoniu propriu al ei. Testatorul știind că constituția și toate legile de instrucție publică proclamă libertatea învățământului, că adică particularii pot ca și Statul să înființeze instituțiuni pentru învățământ, a creat o școală particulară a sa, adică liberă, sustrăgând-o de sub epitropia Statului;*

Nu se poate dar zice că testamentul este actul de fondare al școlii, de oare-ce școala a fost făcută cu mult timp înaintea testamentului și îngrijită de testator până la moarte;

Având în vedere că părțile interpretând testamentul au discutat cestiunea de a se ști: *care este întinderea legatului*, susținând reclamantul, Ministerul instrucțiunii publice, că s'a lăsat prin testament școlii plina proprietate a moșiei Cochirleanca, iar apelanții, că i s'a lăsat numai o porțiune din veniturile ei, pentru a se întreține, adică atât cât cheltuia și testatorul cu întreținerea acestei școli;

Având în vedere că reclamantul își întemeiază ideea că testatorul a lăsat școlii prin testament plina proprietate a moșiei Cochirleanca, pe următoarea frază ce se găsește la începutul testamentului: «Din partea mea disponibilă de avere, dau școlii ce am înființat eu în comuna Galbenu, partea mea de moșie numită Cochirleanca, adică partea ce'mi-a rămas în acea moșie, după înzestrarea ficei mele Ecaterina» etc.;

Având în vedere că din această frază, luată singură și izolată, se pare a rezulta că s'a lăsat școlii plina proprietate a moșiei; că dacă testamentul s'ar termina aci, n'ar mai avea nici o rațiune procesul de față;

Considerând însă că testamentul conține încă multe alte dispozițiuni care trebuie să le combinăm cu cea d'întâi pentru a găsi adevărata voință și intenție a testatorului;

Având în vedere că toată moșia în cestiune era de 5000 pogoane, iar după ce testatorul a înzestrat pe fca sa Ecaterina și i'a dat jumătate din această moșie, trecând în căsătorie după Ion Fotin Robescu la 6 Noembrie 1869 (vezi actul dotal), a mai rămas o întindere de 2500 pogoane;

Având în vedere că testatorul ne spune că s'a împărțit toată averea în patru părți, căci avea patru copii; că obiectul succesiunii, adică ceia-ce au să împartă ei, este de trei părți; că o pătrime din avere, care formează cotitatea disponibilă și care este jumătatea din moșia Cochirleanca, ce i-a mai rămas, o dă această cotitate disponibilă fiului său Mihalache cu dispensă de raport;

Având în vedere că însuși testatorul declară la începutul testamentului, că *jumătate din moșia Cochirleanca* (ce i-a mai rămas după înzestrarea ficei sale), este partea lui disponibilă, pe care o dă fiului său Mihail;

Considerând că din combinația acestor dispozițiuni ale testamentului rezultă că nu s'a lăsat scoalei plina proprietate a moșiei, ci lui Mihalache Tâmpeanu ca cotitate disponibilă ;

Având în vedere că acum trebuie să examinăm ce a lăsat testatorul scoalei pentru întreținerea ei ;

Considerând că la această cestiune răspunde însuși testamentul ; că el obligă pe administratori să facă tot deauna toate cheltuelile necesare pentru întreținerea scoalei ; că aceste cheltueli le va lua din venitul fondului sus zis (adică a moșiei Cochirleanca), iar nu din averea lor proprie ;

Având în vedere că acestea fiind dispozițiunile testamentare, rezultă că testatorul n'a lăsat moșia nici Statului, nici comunei, și nici chiar scoalei creată de el, ci numai fiului său Mihail ca parte disponibilă ;

Considerând că din cele dezvoltate, rămâne dovedit, că întinderea legatului, adică înțelesul lui, este următorul : că moșia Cochirleanca este vecinic afectată la întreținerea scoalei din com. Galbenu ; că din venitul ei trebuie să se dea Casei Scoalelor, tot ce va fi necesar pentru întreținerea ei, după modelul celei mai bune școli de felul ei ;

Că prin urmare, numai în aceste margini urmează ca mostenitorii să dea Casei Scoalelor un capital al cărui venit să asigure continuarea scoalei, conform intenției și voinței prezumate a testatorului ;

Considerând că interpretarea dată de judecătorul fondului clauzelor unui testament, din punctul de vedere al intenției testatorului, de si este lăsată de lege la suverana lui apreciere și ast-fel nu pică sub controlul Curței de casație, totuși, nu este mai puțin adevărat, că Curtea de casație are dreptul să verifice dacă judecătorul fondului n'a dat testamentului, alte efecte, în locul celor ce trebuia să producă, față cu dispozițiunile testamentului așa după cum sunt constatate ;

Considerând că ast-fel fiind rămâne dovedit că reclamantul, nu poate revendica pe temeiul testamentului plina proprietate a moșiei Cochirleanca, căci este lăsată de testator ca cotitate a lui disponibilă, fiului său Mihalache ;

Având în vedere legea Instrucției publice din 5 Decembrie 1864, anume art. 42 și legea Casei Scoalelor din 7 Martie 1896, art. 15, 16 și 19 comb. cu art. 811 C. civ.—cum și—Teoria reprezentațiunii legale, când legatul este făcut unei persoane incerte sau nedeterminate, invocate de reclamant în susținerea acțiunii de revendicare ;

Având în vedere că legea Instrucției Publice și în special art. 42 invocat, nu poate avea absolut nici o aplicație în specie, pentru motivul că se ocupă de scoalele primare comunale care sunt publice, și numai în acest caz legea obligă pe Minister cu plata personalului didactic și altele, iar pe comună a procura localul, mobilierul etc. ;

Considerând că scoala «Toma Tâmpeanu» din com. Galbenu, e o școală privată, liberă, la a cărei organizare și întreținere, nu sunt obligați nici Ministerul nici comuna prin această lege ;—că ast-fel fiind, este ne logic a se susține că legatul în cestiune se cuvine Ministerului, pentru că el în virtutea art. 42 din legea instrucțiunii publice are obligația de a plăti personalul didactic ;—că testatorul n'a obligat pe fiul său Mihail să întreaga administrație înființată de el scoalei, ca să plătească pe învățătorii din scoalele publice comunale ; ci pe învățătorii din scoala privată și liberă ce dânsul a înființat ;—că dacă s'ar suprima distincțiunea între școalele publice și cele libere și n'am voi să ținem seamă de ce anume școli se ocupă art. 42 din legea instrucțiunii publice, atunci Ministerul foarte lesne ar putea să spolieze și să-și însușască averile tuturor instituțiilor de utilitate publică dar care nu sunt publice, ci private sau libere, cum sunt scolile, spitalele și alte fundațiuni create și dotate de suflete generoase pentru eterna fală și pomenire a lor ;

Având în vedere legea Casei Scoalelor, scopul înființării ei și atribuțiile ce îi se dă prin art. 1, 15, 16 și 19 ;

Considerând că în virtutea acestor texte, Ministerul Instrucțiunii Publice, prin Casa Scoalelor, are dreptul de a administra, a priveghia și controla toate fondurile destinate învățământului care provin din legate și donațiuni, și chiar de a lua prin Justiție administrația fundațiilor, când nu se respectă voința testatorului ;

Considerând că dacă Casa Scoalelor e persoană morală și are dreptul de supraveghere asupra tuturor fundațiilor, nu va să zică că are și dreptul de proprietate asupra bunurilor cu care sunt dotate. Legea Casei Scoalelor, are în vedere numai fundațiunile care sunt recunoscute de Stat,—prin urmare capabile de a avea un patrimoniu propriu al lor, și o personalitate juridică independentă de a Statului ;

În specie avem însă o fundație care are numai o existență de fapt, nefiind recunoscută fiinta ei de Stat, și având o administrație specială lăsată prin testament ;

Având în vedere că nu poate avea aplicație în specie, nici teoria reprezentațiunii legale pentru motiv că beneficiarul său legatarul nu este o persoană incertă sau mai bine zis, nedeterminată, ceea-ce vom vedea îndată ;

Considerând că doctrina și jurisprudența a considerat ca fiind incertă, sau nedeterminată persoana legatarului, ori de câte ori testatorul n'a determinat în mod literal persoana beneficiarului, ci s'a exprimat în termeni generali cum ar fi de exemplu : dau, sau leg averea, ori moșia mea săracilor, sau bolnavilor, sau copiilor ce se vor găsi lepădați, sau pentru ajutorul bisericilor sărace, sau în favoarea instrucțiunii publice etc. ;

Considerând că legatul făcut unor asemenea persoane, în pură teorie este nul, pentru motivul că nu se poate stabili un raport juridic, de cât între persoane cunoscute și determinate. Era nul un asemenea legat și în vechiul drept Roman, în urmă însă Justinian, printr'o constituție specială a restrâns cauzele de nulitate ;

Considerând că în dreptul nostru modern regula generală care anulează legatul făcut persoanelor incerte sau nedeterminate este atenuată de doctrină și jurisprudență, căutând să respecte cât mai mult voința testatorului și să execute dispozițiile lui, când rezultă din testament și din intenția dispunătorului că legatul e făcut pentru satisfacerea unui interes general și legalmente reprezentat ;

Considerând însă că legatul lui Toma Tâmpeanu, nu este făcut unei persoane incerte sau nedeterminate, pentru ca să îi se aplice aceste reguli :—că Toma Tâmpeanu nu zice în testamentul său, că lasă pentru școală în general, pentru ca să se poată prin întrebarea în folosul cărui serviciu de Stat, județ sau comună, e făcut legatul, pentru ca să știi cui să 'l dai : că testatorul n'a făcut acel legat pentru usurarea nici unui serviciu public legalmente reprezentat, căci școala din comuna Galbenu, după cum am demonstrat nu e o școală publică pentru a cărei întreținere testatorul să fi voit a usura cheltuelile comunei sau ale Ministerului ;

Toma Tâmpeanu a lăsat legatul unei școle care este creațiunea lui personală pe care a dorit s'o vadă administrată în mod special de rudele sale masculine. Această școală este legatară în mintea testatorului. Dar această școală, a existat mai înainte de ori-ce testament, a fost construită de Tâmpeanu, a funcționat o serie de ani sub el și a administrat'o. Așa dar o cunoștea perfect și nu avea nevoie de o determinare mai precisă ca aceasta ;

Considerând că ast-fel fiind, rămâne dovedit că teoria reprezentațiunii legale nu poate avea nici o aplicație în specie ;

Având în vedere că această moșie, independent de ori-ce testament, trebuie să aparțină în plină proprietate tot lui Mihail Tâmpeanu în virtutea art. 654 și 808 C. civ., căci moșia Cochirleanca, n'a putut să iasă din patrimoniul testatorului, pentru că nu a fost făcut

unei persoane capabile în momentul donațiunii. în momentul morții testatorului ;—se stie în adevăr că scoala avea numai o existență de fapt, și nu era recunoscută ca persoană morală la momentul morții testatorului pentru a putea dobândi bunurile și a avea un patrimoniu al ei ;—particularii n'au dreptul de a crea persoane morale, căci ele fiind niște ficțiuni, numai legiuitorul are dreptul de a înființa asemenea persoane ;

Considerând că neexistența legatarului în momentul morții testatorului este cea mai radicală incapacitate de a primi legatul, cea ce trage după sine caducitatea lui ;—că dar legatul făcut școalei din comuna Galbenn de testator e nul ;

Considerând că nulitatea legatului, din cauza neexistenței legatarului, nu poate fi acoperită printr'un act de recunoaștere ulterioară, așa cum s'a făcut de Ministerul Instrucțiunii Publice în speță ;—că de asemenea, nulitatea legatului făcut unei școli private neexistente, nu poate profita statului, ci lui Mihail Tămpeanu fiul testatorului ;.

Să examinăm acum ultimul argument al Statului, autoritatea lucrului judecat, rezultând din decizia Curței de Galați No 264 din 6 Februarie 1903 ;

Având în vedere decizia Curței de Galați No. 264 din 6 Februarie 1903 și a Inaltei Curți de Casație și Justiție No. 127 din 8 Martie 1904 ;

Având în vedere că Ministerul Instrucțiunii Publice, respectiv Casa Școalelor, opune în ultimul rând, autoritatea lucrului judecat rezultând din deciziile mai sus citate (art. 1201 din c. civ.) zicând că toate obiecțiunile de fond opuse azi de apelanți, au fost deja ridicate și rezolvate de Curtea de Galați în defavornul lor ;—că în fine, din toate aceste obiecțiuni s'a făcut în urmă motive de casare, care au fost respinse de Inalta Curte ;

Având în vedere că autoritatea ce se acordă hotărîrilor judecătorești sub numele de lucru judecat are ca scop principal: de a împiedica că aceia ce a fost odată judecată într'un senz determinat printr'o hotărâre definitivă, să nu mai poată fi judecat din nou, în senz contrariu, printr'o altă hotărâre ;

Având în vedere că, autoritatea lucrului judecat pentru a fi respectată și opozabilă, legea prin art 1201, a cerut mai multe elemente. Mai întâi «res» adică să fie același lucru, sau identitate de obiect între cele două cereri succesive ;

Este necontestat că, Curtea de Galați, n'a judecat decât apelul făcut de către apelanții de azi, contra sentinței Trib. R. Sarat No 175 din 1898, prin care s'a admis acțiunea Ministerului Instrucțiunii publice respectiv Casa Școalelor, și s'a depărtat administrațiunea fundațiunii școalei din comuna Galbenu, instituită de Toma Tămpeanu prin testamentul său și autoriză pe casa Școalelor în administrația fundațiunii zisei școale ;

Tot asemenea e necontestat că Curtea de Galați nu a putut rezolva altă cesiune decât cea relativă la administrațiunea zisei fundațiuni ; căci zice : «Având în vedere că acest proces are de obiect acțiunea intențată de casa Școalelor contra cari în calitate de administratori de fapt ai acelei fundațiuni, prin care tinde ca administrația zisei fundațiuni să treacă la casa Școalelor» etc. ;

Considerând că Curtea de Galați, prin dispozitivul deciziunii, respinge apelul făcut de administratorii fundațiunii Toma Tămpeanu, contra sentinței Tribunalului sus citat și o confirmă ;

Considerând că în tot timpul, când se trata procesul asupra administrațiunii fundației Toma Tămpeanu la Trib. R. Sarat, era pendinte înaintea Trib. Buzău procesul de revendicare al moșiei Cochirleanca ;

Considerând că așa fiind, era imposibil ca Curtea de Galați și Inalta Curte de Casație să tranșeze cesiunea de revendicare relativă la proprietatea moșiei Cochirleanca, de oare-ce Trib. de Buzău nici nu s'i dăduse hotărârea în acțiunea de revendicare a moșiei, hotă-

râre care nici putea fi apelată înaintea Curței de Galați, ci înaintea Curței de București ;

Că astfel fiind, Inalta Curte nejudecând decât numai recursul contra deciziei Curței de Galați, care s'a ocupat numai de cesiunea administrației Școalei T. Tămpeanu, rezultă evident că nu poate să existe identitate de obiect între cele două cereri succesive și prin urmare lucru judecat ;

Considerând că a doua regulă ce trebuie observată în această materie e că autoritatea lucrului judecat nu se raportă la întreg conținutul hotărârelor judecătorești ; — Ea nu aparține și nu rezultă de cât din dispozitivul hotărârei ; — deci, *motivele hotărârei nu pot să constituie puterea lucrului judecat*, deși ele ar putea să fie într'o relație mai mult sau mai puțin strânsă cu hotărârea ;

Considerând că deși este adevărat, că în mai multe locuri, Curtea de Galați, afirmă că proprietatea fondului aparține Statului, iar nu erezilor decedatului Tămpeanu, sau cesionarilor lor ; — precum asemenea mai afirmă, că I. F. Robescu a fost de rea credință când a cumpărat moșia, căci stia că Mihalache Tămpeanu vânzătorul și administratorul ei, nu era adevăratul proprietar, totuși zice că aceste considerații au fost date de Curte, nu pentru a tranșa cesiunea proprietății, căci nu erau chemați a judeca aceasta, ci numai pentru a da motive, adică a justifica pentru ce ia administrația fundațiunii școalei din mâinele apelanților și o da Casei Școalelor ;

De altă parte, apelanții dădeau toate aceste motive de fond asupra proprietății, nu doar pentru ca să se tranșeze această cesiune care era pendinte la Trib. Buzău, ci numai pentru a convinge Curtea în mod sumar, că dreptul de proprietate fiind al lor, iar nu al Statului, să nu le ia administrațiunea fundațiunii, adică a moșiei, luându-le veniturile ;

Considerând că apelanții au făcut rezerve categorice atât la Tribunalul cât și înaintea Curței de Galați, în ceea ce privește proprietatea moșiei, tocmai în scopul ca nu în urmă să se poată zice că Trib. de Râmnic și Curtea de Galați ar fi tranșat și cesiunea proprietății și că prin urmare ar fi lucru judecat ; — Astfel, la Tribunal s'a rădicat cesiunea de litispendență iar Tribunalul a respins-o zicând :

«Având în vedere că nu este adusă în dezbaterea Tribunalului cesiunea cui aparține proprietatea fondului școalei și numai a recunoaște existența fundațiunii și a decide asupra modului ei de administrare». Iar Curtea de Galați zice :

«Având în vedere că astfel fiind împrejurările de fapt, curtea e chemată să judece dacă școala din comuna Galbenu trebuie să fie administrată de moștenitorii decedatului Robescu sau administrațiunea acestei școli să treacă la Casa Școalelor, după cum se cere prin acțiunea de față, independent de cesiunea cui aparține proprietatea moșiei, al cărui venit este afectat pentru zisa administrațiune» ; Iar mai departe zice :

«Considerând că, pentru a putea decide care prescripțiune ar putea-o invoca moștenitorii decedatului I. F. Robescu, trebuie să vedem mai întâi care este obiectul acțiunii, căci numai în cazul când ar avea de obiect o revendicare, ar putea să invoce prescripțiunea achisitivă aci prin urmare nefiind în discuție revendicarea nu poate fi vorba de prescripțiunea achisitivă și prin urmare Justiția, trebuie să hotărască ca administrația să treacă la casa Școalelor» ;

Considerând în fine că Curtea de Galați n'a putut judeca o cesiune ce nu i era supusă, proprietatea ; că dacă se vede ca și-a arătat părerea în cesiunea proprietății, cauza a fost, nu pentru ca s'o judece, ci numai pentru a iulătura un mijloc de apărare invocat de erezii lui Robescu, și care mijloc consta în a susține că legatul fiind nul în ce privește proprietatea, ei nu puteau

fi depărtați din o administrație ce le revenea de drept în virtutea vocațiunii ereditare, iar nu din fundațiunea defunctului ;

De altă parte, Inalta Curte de casație a socotit, că decizia Curții de Galați nu face de cât interpretă intenția și voința prezumată a testatorului ; că dar, fiind vorba de un fapt, nu pică sub censura ei ;

Acesta e motivul pentru care a respins recursul apelanților contra deciziei Curții de Galați ;

Considerând că dacă dispozițional nu se raportă de cât la administrația fundațiunii, rezultă că toate enunțările din hotărîre, relativ la cestia proprietății, nu sunt de loc acoperite prin autoritatea lucrului judecat ;

În adevăr, dacă am presupune că s'a respins o petiție de creditate pe motivul că reclamantul n'are calitatea de copil legitim, nu poate exista autoritate de lucru judecat, cu privire la caracterul filiațiunii ; copilul va putea să pue în judecată cestiunea legitimității sale și să tragă toate foloasele ce decurg din ea, fără însă să atingă cestia eredității, care singură constituie lucru judecat ;

Tot asemenea, dacă presupunem că se condamnă Primus ca să servească alimente lui Secundus, pe motiv că este fiul lui, este evident, că nu e de loc decisa cestia paternității soii filiațiunii, căci judecata, a decis numai că Primus trebuie să dea alimente lui Secundus ;

În ce privește calitatea în puterea căreia e dator să procure alimente, judecata, numai o enunță, o presupune ;

Tot așa a făcut și Curtea de Galați, a enunțat, a presupus că Statul e proprietarul moșiei Cochirleanca ;

Din toate acestea rezultă că nu există lucru judecat și că nu s'ar putea contrazice cătuși de puțin decizia Curții de Galați cu aceea a Curții de București, dacă ar fi primit apelul Robeștilor ; motivul că, faptul că o cestiune a fost examinată în mo'ivele unei hotărîri, nu judecă această cestiune ;

Din toate acestea rezultă că nu există lucru judecat și că nu s'ar putea contrazice cătuși de puțin decizia Curții de Galați cu aceea a Curții de București, dacă ar admite apelul moștenitorilor defunctului I. F. Robescu ;

Avînd în vedere că apelanții și moștenitorii decedatului Ion F. Robescu își întemeiază dreptul de proprietate asupra moșiei Cochirleanca pe însuși textul testamentului lui Toma Tămpeanu, care declară că această moșie face parte din cotitatea disponibilă, pe care o lasă fiului său Mihail Tămpeanu ;

Considerând că chiar de s'ar admite că Casa Școalelor dă existență legală fundațiilor neexistente, totuși această recunoaștere posterioară datei testamentului său legatului, făcut unei fundațiuni neexistente, nu poate avea efect retroactiv și să permită ființei morale să primească un dar la o epocă când n'avea nici o existență legală. Că așa fiind nulitatea legatului fiind absolută, moștenitorii nu o pot ratifica, confirma, nic', renunța la acțiunea în nulitate a legatului, expres sau tacit prin vre-o executare care nu există ;

Considerând că nulitatea legatului făcut unei școli private, dar neexistență ca persoană morală nu poate profita Statului, ci numai moștenitorilor, Ministerul neputînd avea de de cât nu mai dreptul de control și supraveghere ;

Considerând că așa fiind, Mihail Tămpeanu era proprietarul de drept al moșiei Cochirleanca, că decedatul Ion F. Robescu, fiind foarte de bună credință, cumpărînd la 20 Iunie 1885 moșia Cochirleanca, a cumpărat-o de la adevăratul ei proprietar, se înțelege cu aceeași obligațiune de a administra și întreține fundațiunea ;— că acesta a administrat școala și a stăpînit moșia până la anul 1898 când a încetat din viață ;— că de atunci a administrat și stăpînit această moșie ca proprietari, fii decedatului Ion F. Robescu, fiind și dîșii tot de bună credință, căci au găsit moșia în succesiunea tatălui lor ;

Considerând că nici o rea credință nu se poate deduce în persoana decedatului I. F. Robescu din actul de împărțeață, afirmîndu-se că el ar fi recunoscut prin acest act că moșia nu aparține vânzătorului Mihail Tămpeanu, pentru motivul că actul de împărțeață din 7 Martie 1873 nu spune alt-ceva, de cât că erezii, sustrag de la împărțeață această moșie, nu pentru că ar fi lăsată în plină proprietate școlii, prin testament, ci pentru motivul că moșia constituind cotitatea disponibilă a testatorului, acesta, o lasă fiului lui Mihail cu dispensă de raport, dar cu sarcina ca din veniturile ei să întrețină școala din com. Galbenu ;

Considerând că Ion F. Robescu tatăl apelanților, cumpărînd imobilul la 20 Iunie 1885 și murind la 1898, l'a posedat mai mult de 10 ani cu bună credință, în virtutea unui titlu translativ de proprietate, de la o persoană care avea toate însușirile pentru a putea transmite proprietatea ; că prin urmare l'a prescrist (art. 1895 comb. cu 1898 C. civ.) ;

Pentru aceste motive, subsemnatul sunt de părere a se respinge acțiunea de revendicare a moșiei Cochirleanca din județul Bazău, intentată de Ministerul Instrucțiunii publice, respectiv Casa școalelor, contra lui Ion Fotin Robescu, azi decedat și reprezentat de apelanții în calitate de succesori ai lui ;

Mai suntem de părere ca apelanții să fie condamnați a consemna suma de 150000 lei pe contul Casei școalelor, din venitul căreia, să se întrețină școala rurală particulară, cu numele «Toma Tămpeanu» din comuna Galbenu, jud. R.-Sărat ;

(ss) Sp. Stătescu.

O s e b i t ă o p i n i e

Subsemnatul sunt de părere a se admite apelul moștenitorilor I. F. Robescu, și aceasta pe următoarele motive :

Avînd în vedere că în fapt se constată că Toma Tămpeanu, înființînd pe moșia sa Galbenu din județul Râmnicu-Sărat, o școală primară pe care o întreținea el cu cheltuiala lui, face în urmă un testament, autenticat de Trib. R.-Sărat la No. 58/97, prin care dispune, relativ la acea școală :

«Din partea mea disponibilă de avere, dau școlii ce am înființat eu în comuna Galbenu, partea mea de moșie numită Cochirleanca sau Pârliișii ce-i zice și Găgeanu, adică partea ce mi-a rămas în acea moșie după înzestrarea fiicei mele Ecaterina. Acest fond se va administra de fiul meu Mihalache împreună cu consoarta mea ; iar de la maritagiu fiicei mele Efrosina, fiul meu Mihalache împreună cu viitorul meu ginere consoarte fiicei mele Efrosina, vor administra acest fond al școlii în toată viața lor, urmînd tot tot ast-fel și succesorii lor căți vor fi de genul bărbătesc».

«Pentru școală oblig pe sus numiții administratori să aibă tot-d'auna patru clase primare de copii externi cu profesorii și toate cele-l'alte necesare unei asemenea școli primare bine organizate și bine administrate ; și vor fi datorți a face tot-d'auna toate cheli tuelile necesare școlii și întreținerii ei din venitul fondului sus zis ce am dat pentru tot-d'auna școlii».

După moartea lui T. Tămpeanu, întâmplată puțin timp după facerea testamentului, școala s'a administrat de Mihalache Tămpeanu și Doctorul Christescu, soțul Efrosinei fiica testatorului, până în anul 1882, când Doctorul s'a retras din administrație, rămînînd ast-fel Mihalache Tămpeanu, singurul administrator, și acesta, la 20 Iunie 1885, vinde moșia Cochirleanca lui I. F. Robescu, soțul Catincăi, fiică a doua a defunctului, cu prețul de 235.000 lei (100.000 lei numerar și 135.000 lei arenda pe 7 ani și jumătate plătiți înainte) (vezi actul de vîndare din 20 Iunie 1885 și actul confirmativ transcris la Trib. Buzău sub No. 105/93) și cu sarcina de a întreține el și urmașii săi această școală ;

Având în vedere că la 30 Aprilie 1897 Casa școalelor a intentat foștilor administratori M. Tâmpănu și Dr. Christescu, precum și administratorului de atunci I. F. Robescu, înaintea Trib. R.-Sărat, unde era domiciliul unora din părți, o acțiune pentru a-i declara decăzuți din administrația școlii și pentru a se atribui această administrație de acum înainte Casei școalelor; că la 5 Iunie 1897 Casa școalelor mai intentă o a doua acțiune, astă-dată numai contra lui I. F. Robescu, fără a implica pe cei-1'alți înaintea Tribunalului Buzău unde e situată moșia Cochirleanca, prin care revendică proprietatea moșiei;

Având în vedere că prima acțiune a fost admisă de Tribunalul R.-Sărat prin sentința No. 175/98, care «depărtează pe d-nii Dr. Christescu, M. Tâmpănu și I. F. Robescu, din administrația fundației școlii din com. Galbenu și autoriză Casa școalelor să intre în administrația fundației zisei școlii»; că apelul moștenitorilor I. F. Robescu, a fost respins de Curtea de apel Galați prin decizia No. 264/903 care confirmă pur și simplu sentința Tribunalului R.-Sărat, și că recursul moștenitorilor contra acestei decizii a fost asemenea respins;

Având în vedere că asupra secunde acțiuni, pentru revendicarea moșiei Cochirleanca, Tribunalul Buzău, prin sentința No. 497/901, admite cererea Casei școalelor; că asupra apelului moștenitorilor, care este a se judeca de această Curte, Casa școalelor opune lucrul judecat ce ar exista prin decizia din Galați No. 264/903, de oare ce prin ea acea Curte ar fi atins și tranșat cestiunea validității și a întinderii legatului, pronunțându-se în favoarea Casei;

Având în vedere că din faptele chiar a acestei afaceri se vede imediat că nu poate fi vorba de lucru judecat, căci nu există aci nici identitate de persoane, înaintea Curței de Galați erau trei părți: M. Tâmpănu, Dr. Christescu și I. F. Robescu, reprezentat prin moștenitorii săi, iar azi înaintea acestei Curți nu este de cât un singur intimat, I. F. Robescu, respectiv succesori lui; M. Tâmpănu e chemat în garanție de aceștia, și Dr. Christescu nu figurează de loc în cauză—dar nici mai ales identitate de obiect, aci revendicându-se proprietatea moșiei de la stăpânitorul actual, și dincolo discutându-se cestiunea dacă tustrei intimați au calitatea de a administra școala;

Având în vedere că dacă la Galați s'au discutat cestiuni cari nu aveau raport direct și necesar cu obiectul cererii d'acolo, această amestecare nu poate modifica chiar această cerere, și lucrul judecat mărginindu-se la dispozitivul hotărârii și, cel mult, motivele cari sprijinesc imediat acest dispozitiv, cestiunile lăturale ce vor fi discutate părțile, chiar dacă instanța s'ar fi pronunțat în privința lor, nu sunt determinate pentru soluția dată procesului, și dar nu pot constitui nici lucru judecat;

Că de altminterale, în acțiunile posesorie ordinare se pot examina și discuta actele și titlurile de proprietate quoad possessionem, fără ca prin aceasta să se prejudice cestiunea proprietății;

Că la R.-Sărat și la Galați nici nu s'a cerut de a dreptul posesiunea moșiei, ci s'a contestat numai calitatea intimaților de a administra, nu moșia, ci școala, și în urmă, ca consecința disqualificării, Casa Școalelor a cerut a i se încredința și acea administrație, și mai departe posesiunea moșiei;

Că dar interpretarea titlurilor făcută de Curtea de Galați nu poate prejudeca cestiunea proprietății nici lega pe Curtea din București, căci atunci Curtea de Galați ar fi statuat asupra unei acțiuni imobiliare relative la un imobil situat în afară de competența ei tipografică, ceia-ce e de o inadmisibilitate fundamentală;

Având în vedere că fie-care instanță având a rezolva numai conflictul de care e sesizată, ele nu pot prin discuțiuni și statuări tangențiale să se desesizeze între

ele într'un mod indirect de litigiul care s'a dedus în judecata lor, căci prin o ast-fel de escamotare de proces ar rămânea una din ele fără obiect și cu simplul rol a înregistra că afacerea, de care era sesizată, este deja judecată aiurea de o altă instanță, ceia-ce este absurd;

Că legea admite o asemenea deposedare numai pe calea conexării;

Că în specie, nici nu s'a cerut și nici ordonat conexarea;

Că, chiar mai mult, opunându-se înaintea Trib. R.-Sărat litispendența, tribunalul a respins această cerere de suspendare, declarând că nu există în cauză litispendență (vezi sentința trib. R.-Sărat No. 175/98);

Având în vedere că în cazul nostru, precum rezultă din hotărârile și concluziile respective, chiar părțile au avut grija de a rezerva înaintea Trib. R.-Sărat și Curței de Galați în mod expres și categoric cestiunea proprietății moșiei pentru judecata instanțelor paralele desemnate prin situația imobilului;

Că, ceia-ce este încă mai decisiv, însuși Curtea de Galați spune în motivele sale că dănsă nu e deferită de cât cestiunea administrației, și că dar nu este în discuția revendicarea, respingând pe acest motiv prescripția usucaptivă ce invocaseră intimații pentru sprijinirea drepturilor de administrare;

Având în vedere că, prin urmare, excepția lucrului judecat e lipsită de orî-ce temei și urmează a se respinge;

Având în vedere că ast-fel este a se examina în fond intru cât revendicarea ce face Casa Școalelor în privința moșiei Cochirleanca, e justificată;

Având în vedere că Casa Școalelor își întemeiază dreptul său pe calitatea sa de reprezentant general al tuturor fundațiilor școlare conform legii speciale din 10 Martie 1896;

Având în vedere că este constant că la moartea lui Toma Tâmpănu școala înființată de el nu fusese recunoscută în mod legal, și dar nu avea existența legală;

Că dar, legatul lăsat acelei școli a fost nul din cauză de lipsă de legatar, din momentul chiar a deschiderii succesiunii;

Că această nulitate nu se poate acoperi nici prin legea subsecventă a Casei Școalelor care, cu toată generalitatea termenelor sale, nu poate da viață celor născuți morți; nu poate să aibă, prin forță retroactivă, puterea de a face existent azi ce era neexistent înaintea intervenirii ei; ba, mai mult, chiar însuși articolul I din această lege vorbește numai de «fundațiilor școlare existente»;

Având în vedere că Casa Școalelor nu poate invoca intru aceasta cu succes nici principiul reprezentației, căci mai întâi neantul nu se poate reprezenta, și, al doilea, legatul fiind lăsat unei instituții certe, clar și precis desemnată prin testament, anume școlii înființate de T. Tâmpănu în com. Galbenu, nu încapă reprezentație, de oare-ce aceasta se invocă pentru a menține și valida legatele lăstate unor persoane nedeterminate, precum săracii, orfanii, etc., nu însă pentru a sprijini un legat făcut unei persoane certe dar neexistente;

Că, de alte-fel, comuna Galbenu a încercat deja a se prevala de această reprezentație când a cerut, după autorizarea legală de a primi legatul, a fi pusă în stăpânirea moșiei Cochirleanca; însă acțiunea a fost respinsă de tribunalul Buzău prin sentința No. 48/93 pentru lipsă de calitate din partea comunei, și Curtea de București, secția II, a respins și apelul (decizia 120/94);

Având în vedere că obiecțiunea Casei Școalelor că legatul n'ar fi făcut «acelor patru păreți ai școlii», ci Instrucției publice primare în genere, care exista și atunci și dar se poate și azi reprezenta prin Casa Școalelor, nu este întemeiată nici ea, căci, legatarul fiind desemnat anume în persoana școlii din com. Galbenu, substituirea sugerată de Casa Școalelor ar fi o schimbare

bare arbitrară al textului formal al testamentului; ar fi a se înlocui testamentul făcut de T. Tâmpceanu printr-un alt testament posterior, redactat astăzi după dorința Casei Școalelor;

Având în vedere că, prin urmare, acțiunea Casei Școalelor este neîntemeiată în princip și dar apelul moștenitorilor I. F. Robescu trebuie admis;

Având în vedere însă că, abstracțiune făcând de această netemeinicie juridică, și admitând pentru moment că Casa Școalelor ar avea calitatea de a revendica legatul lăsat școlii din com. Galbenu, încă este a se examina chestiunea dacă acest legat cuprinde chiar fondul moșiei Cochirleanca, sau dacă interpretarea testamentului ne duce la un al rezultat;

Având în vedere că la începutul pasagiului relativ la acest legat testatorul zice: «daș școlii partea mea de moșie numită Cochirleanca, adică partea ce mi-a rămas în acea moșie după înzestrarea fiicei mele Ecaterina» și că mai la vale vorbește de «venitul fondului sus zis ce am dat în tot-de-auna școlii»;

Având în vedere că deși la prima vedere s'ar părea din aceste termene că T. Tâmpceanu a înțeles a dăruii școlii proprietatea moșiei în întregul ei, totuși o asemenea interpretare e inadmisibilă față chiar numai de aceste pasagi;

Având în vedere că într'adevăr, mai întâiu, școala neavând existență legală, legatul în sine era caduc, și nu este de admis că testatorul, care cunoștea legile, căci în decursul testamentului vorbește de principii și articole de lege, și care trebuia să cunoască neexistența legală a școlii, să fie făcut un legat nul de o asemenea importanță;

Că apoi T. Tâmpceanu dispunând că succesorii săi de genul bărbătesc vor administra acest fond, nu se conține că legatarul să aibă numai nuda proprietate și să fie pe vecie exclus din administrația bunului său;

Că, mai departe, odată ce moșia prevădută prin legat a eșit astfel din proprietatea moștenitorilor, nu se explică cum testatorul le-a dat lor și urmașilor lor sarcina perpetuă de a administra o moșie străină, impunându-le deci o muncă perpetuă gratuită;

Că, pe lângă aceasta, venitul unei moșii fiind supus la fluctuațiuni, testatorul nu spune nici ce să se facă cu excedente, nici ce rânduială să se păstreze în cas de deficit sau chiar de lipsă de recoltă;

Că, școala funcționând mai mulți ani înaintea testamentului și a morții lui T. Tâmpceanu sub îngrijirea și cu cheltuiala lui, nu se poate admite că dânsul să fi vrut să o modifice, și venitul moșiei fiind deja atunci mai mare de cât sumele necesare școlii, este evident că n'a înțeles a da școlii tot fondul care ca capital și ca venit, întreținea necesitățile școlii sale;

Că, în fine, din testament se vede că această moșie face parte din cotitate disponibilă;

Având în vedere că din chiar aceste pasagi rezultă că voința testatorului n'a fost de a da școlii moșia Cochirleanca «à forfait», ci de a asigura existența ei din venitul moșiei care astfel este grevată de o servitudine perpetuă, rămânând ca excedentele veniturii să se întorcă la moștenitori și deficitele să se împlinescă cu din banii lor, apoi această intenție reese cu o claritate absolută dacă combinăm aceste pasagi cu dispozițiile cari urmează imediat anunțarea legatului, și unde în mod expres limitează școala la aceia ce a fost în viața sa, adică un externat cu patru clase primare «bine organizată și bine administrată»; că dar, fără nici un dubiu, unica grijă a testatorului a fost continuarea școlii așa cum o crease el, iar nici de cum să facă din ea o mână moartă cu avere peste trebuințele ei și capitalisând excedentele veniturii;

Având în vedere că această interpretare se impune și mai categoric prin ultimul pasagi relativ la acest legat;

Având în vedere că din toate aceste considerațiuni rezultă că legatul moșiei ca atare este făcut în sensul

impropriu, și că adevăratul gând al defunctului a fost că nu însăși moșia ci veniturile ei să fie afectate în primul rând pentru școală în limitele trebuințelor ei; că dar nu e vorba de legarea proprietății; ci de crearea unui raport «sui generis» asemănat cu o rentă funciară;

Având în vedere că așa fiind, moșia Cochirleanca, prin testamentul lui T. Tâmpceanu n'a eșit din patrimoniul moștenitorilor, și dar cu bună credință Mihaela Tâmpceanu putea vinde și I. F. Robescu cumpăra această moșie cu sarcina întreținerii școlii din comuna Galbenu;

Având în vedere însă că, după cum s'a demonstrat mai sus, legatul este nul în sine, fiind făcut unei persoane neexistente, și că dar, ar urma a se admite apelul moștenitorilor și a se respinge de plano acțiunea Statului;

Având în vedere totuși că însuși moștenitorii I. F. Robescu, spre a respecta voința autorului lor și a asigura din partea lor continuarea școlii din Galbenu, declară că sunt gata a remite Casei școalelor un capital de 150.000 lei din a cărui venit Casa să întrețină mai departe acea școală;

Având în vedere că această sumă, după discuția urmată în această privință între părți înaintea acestei Curți, răspunde cu prisosință scopului indicat;

Că nici Casa școalelor nu se poate plânga dacă în loc de a-i se respinge cu totul acțiunea, i-se atribuie această sumă.

Pentru aceste motive dar, sunt de părere a motiva litigiul în acest sens.

(s) G. Flaișlen.

BIBLIOGRAFIE

A apărut :

Etude sur la Condition des israélites en Roumanie, par N. Petresco-Comnăte, avocat docteur, en droit, membre de la société de sociologie de Paris. Avec 14 tableaux statistiques et une carte hors texte. Editeur A. Penlone, libraire, Paris.

—x—

A apărut, vol. I, **Codicele civil**, adnotat și comentat de d-l Dimitrie Neagu, fost magistrat, avocat.

Acest volum, format în 8°, are 530 pag. și cuprinde materia Art. 1—285.

Deposit la Ziarul «Curierul Judiciar», București, Calea Rahovei 5, de unde se expediază contra valoare: mandat poștal sau ramburs. Prețul lei 12 broșat; legat elegant, în pânză, cu numele autorului lei 13.75, iar cu piele la cotor lei 14.50.

—x—

A apărut, în Editura «Curierului Judiciar», Ediția II **Noul Cod de Procedură civilă**, a notat de d-l Ioan P. Sinescu, Consilier la Curtea de apel Galați, cuprinzând: Modificările până în prezent, cu Desbaterile parlamentare și cu toată jurisprudența Curților și Tribunalele de la 1870, până în Iunie 1905 și se află de vânzare la Ziarul «Curierul Judiciar», Calea Rahovei 5, București, unde este depositul general.

Prețul 4 lei exemplarul broșat, și 5 lei legat elegant în pânză.

Se expediază la ori-ce cerere, contra valoare: mandat sau ramburs.